

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 25ης Ιουνίου 2020*

«Αίτηση αναιρέσεως – Προσωπικό του Δορυφορικού Κέντρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUSC) – Έκτακτος υπάλληλος του EUSC – Καταγγελίες για ηθική παρενόχληση – Διοικητική έρευνα – Αίτηση αρωγής – Αναστολή άσκησης των καθηκόντων του υπαλλήλου – Πειθαρχική διαδικασία – Παύση των καθηκόντων του υπαλλήλου – Επιτροπή προσφυγών του EUSC – Απονομή αποκλειστικής αρμοδιότητας για την εκδίκαση των διαφορών του προσωπικού του EUSC – Προσφυγή ακυρώσεως – Άρθρο 263, πρώτο εδάφιο και πέμπτο εδάφιο, ΣΛΕΕ – Αγωγή αποζημιώσεως – Άρθρο 268 ΣΛΕΕ – Αρμοδιότητα του δικαστή της Ένωσης – Παραδεκτό – Πράξεις δεκτικές προσφυγής – Συμβατική φύση της διαφοράς – Άρθρα 272 και 274 ΣΛΕΕ – Αποτελεσματική δικαστική προστασία – Άρθρο 24, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, τελευταία περίοδος ΣΕΕ – Άρθρο 275, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ – Αρχή της ίσης μεταχειρίσεως – Υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει το Γενικό Δικαστήριο – Παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων – Δικαιώματα άμυνας – Αρχή της χρηστής διοικήσεως»

Στην υπόθεση C-14/19 P,

με αντικείμενο αίτηση αναιρέσεως δυνάμει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που ασκήθηκε στις 10 Ιανουαρίου 2019,

Δορυφορικό Κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUSC), εκπροσωπούμενο από την A. Guillerme, *avocate*,

αναιρεσεΐον,

όπου οι λοιποί διάδικοι είναι οι:

ΚΕ, εκπροσωπούμενη από τον N. Macaulay, *barrister*, καθώς και από την A. Kunst, *Rechtsanwältin*,

προσφεύγουσα-ενάγουσα πρωτοδίκως,

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενο από τους M. Bauer και A. Vitro,

παρεμβαίνον πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Arabadjiev (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, P. G. Xuereb και T. von Danwitz, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Bobek

γραμματέας: M. Longar, διοικητικός υπάλληλος,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 4ης Δεκεμβρίου 2019,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 19ης Μαρτίου 2020,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με την αίτηση αναιρέσεως, το Δορυφορικό Κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (European Union Satellite Centre, EUSC) ζητεί την αναίρεση της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 25ης Οκτωβρίου 2018, ΚΕ κατά EUSC (Τ-286/15, στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, ΕΥ:Τ:2018:718), με την οποία το Γενικό Δικαστήριο δέχτηκε εν μέρει την προσφυγή-αγωγή που άσκησε η ΚΕ, καθόσον, αφενός, ακύρωσε δύο αποφάσεις του διευθυντή του EUSC οι οποίες αφορούσαν, αντιστοίχως, την αναστολή άσκησης και την παύση των καθηκόντων της ΚΕ, καθώς και την απόφαση της επιτροπής προσφύγων του EUSC η οποία εκδόθηκε στο πλαίσιο της ίδιας διαφοράς, και, αφετέρου, υποχρέωσε το EUSC να καταβάλει στην ενδιαφερομένη το ποσό των 10 000 ευρώ ως χρηματική ικανοποίηση λόγω της ηθικής βλάβης την οποία αυτή υπέστη.

Το νομικό πλαίσιο

- 2 Στις 27 Ιουνίου 1991, το Συμβούλιο Υπουργών της Δυτικοευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΔΕ) εξέδωσε την απόφασή του για την ίδρυση κέντρου εκμεταλλεύσεως δορυφορικών δεδομένων, βάσει της από 10 Δεκεμβρίου 1990 απόφασης του εν λόγω συμβουλίου σχετικά με τη διαστημική συνεργασία στο πλαίσιο της ΔΕ.
- 3 Το Συμβούλιο Υπουργών της ΔΕ, με τη δήλωσή του στη Μασσαλία (Γαλλία) στις 13 Νοεμβρίου 2000, αναφέρθηκε στην καταρχήν συμφωνία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της 10ης Νοεμβρίου 2000, για τη δημιουργία, με τη μορφή οργανισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δορυφορικού κέντρου στο οποίο ενσωματώνονται τα σχετικά στοιχεία του κέντρου που είχε συσταθεί στο πλαίσιο της ΔΕ.
- 4 Με την κοινή δράση 2001/555/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2001, για την ίδρυση Δορυφορικού Κέντρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2001, L 200, σ. 5), ιδρύθηκε το EUSC και άρχισε να λειτουργεί από την 1η Ιανουαρίου 2002.

Η απόφαση 2014/401/ΚΕΠΠΑ

- 5 Η απόφαση 2014/401/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2014, σχετικά με το δορυφορικό κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την κατάργηση της κοινής δράσης 2001/555 (ΕΕ 2014, L 188, σ. 73), προβλέπει, στο άρθρο 2, παράγραφοι 1 και 3, ότι τα βασικά καθήκοντα του EUSC συνίστανται στην υποστήριξη της διαδικασίας λήψης αποφάσεων και των δράσεων της Ένωσης στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ), και ιδίως της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας (ΚΠΑΑ), συμπεριλαμβανομένων των αποστολών και των επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρέχοντας, κατόπιν αιτήματος του Συμβουλίου ή του Υπατού Εκπροσώπου της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας, υλικό και υπηρεσίες που προκύπτουν από την εκμετάλλευση των σχετικών διαστημικών πόρων και συναφών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων αεροφωτογραφιών και συναφών υπηρεσιών.

- 6 Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 3, της απόφασης 2014/401, ο διευθυντής του EUSC είναι ο νόμιμος εκπρόσωπος του οργανισμού αυτού. Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 4 και παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο ε', της απόφασης αυτής, ο ως άνω διευθυντής είναι, αφενός, αρμόδιος για την πρόσληψη όλου του λοιπού προσωπικού του EUSC και, αφετέρου, υπεύθυνος για όλα τα θέματα προσωπικού.
- 7 Το άρθρο 8 της αποφάσεως 2014/401 προβλέπει τα εξής:
- «1. Το προσωπικό του [EUSC], συμπεριλαμβανομένου του διευθυντή, αποτελείται από συμβασιούχους υπαλλήλους επιλεγόμενους, με την ευρύτερη δυνατή βάση, μεταξύ των υπηκόων των κρατών μελών και αποσπασμένων εμπειρογνομόνων.
2. Το συμβασιούχο προσωπικό διορίζεται από τον διευθυντή βάσει προσόντων και μέσω δίκαιων και διαφανών διαδικασιών διαγωνισμού.
- [...]
5. Το διοικητικό συμβούλιο καθορίζει, κατόπιν πρότασης του διευθυντή, τους κανόνες που αφορούν το προσωπικό του [EUSC], οι οποίοι θεσπίζονται από το Συμβούλιο.
- [...]»

Ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης του EUSC

- 8 Με την απόφαση 2009/747/ΚΕΠΠΑ, της 14ης Σεπτεμβρίου 2009, σχετικά με τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης του Δορυφορικού Κέντρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2009, L 276, σ. 1), το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης του Δορυφορικού Κέντρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης του EUSC), του οποίου το άρθρο 2, με τίτλο «Διατάξεις που ισχύουν για όλους τους εργαζομένους», ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:
- «Οι εργαζόμενοι υπάγονται στο διευθυντή και είναι υπόλογοι σε αυτόν για την εκτέλεση των καθηκόντων τους, δεσμεύονται δε να τα ασκούν με τη μέγιστη ακρίβεια και επαγγελματική ευσυνειδησία.»
- 9 Κατά το άρθρο 27 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης του EUSC:
- «1. Κάθε υπάλληλος ο οποίος, εσκεμμένα ή εξ αμελείας, παραβαίνει τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης, είναι δυνατόν να υποστεί πειθαρχικές κυρώσεις.
2. Όταν ο διευθυντής λαμβάνει γνώση στοιχείων που αποδεικνύουν την παράβαση υποχρεώσεων κατά την έννοια της παραγράφου 1, μπορεί να κινεί διαδικασία διοικητικής έρευνας με σκοπό να εξακριβωθεί η ύπαρξη της παράβασης αυτής.
3. Οι πειθαρχικοί κανόνες, διαδικασίες και μέτρα καθώς και οι κανόνες που εφαρμόζονται στις διοικητικές έρευνες καθορίζονται στο παράρτημα ΙΧ.»

- 10 Το άρθρο 28 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης του EUSC, με τίτλο «Προσφυγές», περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο VIII του εν λόγω κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, με τίτλο «Προσφυγές και επιτροπή προσφυγών». Το άρθρο αυτό έχει ως εξής:

«1. Κάθε πρόσωπο που υπόκειται στον παρόντα κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης δύναται να υποβάλει στο διευθυντή αίτηση με την οποία να τον καλεί να λάβει απόφαση περί αυτού για θέμα που καλύπτεται από τον παρόντα κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης. Ο διευθυντής κοινοποιεί στον ενδιαφερόμενο αιτιολογημένη απόφαση εντός δύο μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία του υποβλήθηκε η αίτηση. Εάν στο τέλος της προθεσμίας αυτής δεν έχει δοθεί απάντηση στην αίτηση, θεωρείται ότι η αίτηση απορρίπτεται σιωπηρά, κατά δε της απορρίψεως μπορεί να υποβληθεί ένσταση κατά τα αναφερόμενα στις ακόλουθες παραγράφους.

2. Κάθε πρόσωπο που υπόκειται στον παρόντα κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης μπορεί να υποβάλει στο διευθυντή ένσταση κατά πράξεως που επηρεάζει αρνητικά τα συμφέροντά του, είτε ο διευθυντής έχει λάβει σχετική απόφαση είτε έχει παραλείψει να λάβει μέτρο που επιβάλλεται από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης. Το αίτημα πρέπει να διατυπωθεί εντός προθεσμίας τριών μηνών.

[...]

5. Αφού εξαντληθεί η πρώτη δυνατότητα προσφυγής (χαριστική [προσφυγή]), ο υπάλληλος είναι ελεύθερος να απευθύνει ιεραρχική προσφυγή στην επιτροπή προσφυγών του [EUSC].

Η σύνθεση, η λειτουργία και οι ειδικές διαδικασίες αυτού του οργάνου ορίζονται στο παράρτημα Χ.

6. Οι αποφάσεις της επιτροπής προσφυγών είναι δεσμευτικές και για τα δύο μέρη. Δεν επιδέχονται άλλη προσφυγή. Η επιτροπή προσφυγών δύναται:

- α) να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση ή να την επιβεβαιώσει·
- β) να καταδικάσει το [EUSC] παρεμπιπτόντως να επανορθώσει τις υλικές ζημιές που υπέστη ο υπάλληλος από την ημέρα κατά την οποία άρχισε να παράγει αποτελέσματα η ακυρωθείσα απόφαση·
- γ) να αποφασίσει, περαιτέρω, ότι το [EUSC] επιστρέφει, εντός ορίου που καθορίζει η επιτροπή προσφυγών, τα αιτιολογημένα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε ο προσφεύγων καθώς και τα έξοδα μεταφοράς και διαμονής στα οποία υποβλήθηκαν οι μάρτυρες που κατέθεσαν. Τα έξοδα αυτά υπολογίζονται βάσει των διατάξεων του άρθρου 18 και του παραρτήματος VII του παρόντος κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης.»

- 11 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του παραρτήματος IX του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης του EUSC ορίζει τα εξής:

«Όταν εσωτερική έρευνα αποκαλύπτει το ενδεχόμενο προσωπικής εμπλοκής υπαλλήλου ή πρώην υπαλλήλου ενός οργάνου, ο υπάλληλος αυτός ενημερώνεται ταχέως, εφόσον αυτό δεν βλάπτει την έρευνα. Εν πάση περιπτώσει, δεν μπορούν να συντάσσονται πορίσματα αναφερόμενα ονομαστικά σε υπάλληλο κατά την περάτωση της έρευνας, χωρίς να έχει δοθεί η δυνατότητα στον εν λόγω υπάλληλο να διατυπώσει παρατηρήσεις για τα γεγονότα που τον αφορούν. Τα πορίσματα περιέχουν μνεία των εν λόγω παρατηρήσεων.»

- 12 Το άρθρο 2 του παραρτήματος IX του εν λόγω κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης διευκρινίζει τα εξής:

«Με βάση την αναφορά που συντάχθηκε για την έρευνα, αφού κοινοποιηθούν στον ενδιαφερόμενο υπάλληλο όλα τα στοιχεία του φακέλου και έπειτα από ακρόαση του ενδιαφερόμενου υπαλλήλου, ο διευθυντής μπορεί:

[...]

- γ) σε περίπτωση παράβασης συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις, κατά την έννοια του άρθρου 27 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης:
- i) να αποφασίζει να κινήσει την πειθαρχική διαδικασία που προβλέπεται στο τμήμα 4 του παρόντος παραρτήματος, ή
 - ii) να αποφασίζει να κινήσει πειθαρχική διαδικασία ενώπιον του πειθαρχικού συμβουλίου.»

- 13 Το παράρτημα X, σημείο 1, του εν λόγω κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης ορίζει τα ακόλουθα:

«Η επιτροπή προσφυγών είναι αρμόδια για την επίλυση των διαφορών που ενδέχεται να προκύψουν λόγω παραβάσεως του παρόντος κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης ή των συμβάσεων που αναφέρονται στο άρθρο 7 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης. Προς τούτο, λαμβάνει γνώση των προσφυγών κατά αποφάσεων του διευθυντή τις οποίες υποβάλλουν υπάλληλοι ή πρώην υπάλληλοι ή οι έλκοντες εξ αυτών δικαιώματα και/ή εκπρόσωποί τους.»

- 14 Το παράρτημα X, σημείο 4, στοιχείο β', του ίδιου κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης προβλέπει ότι «ο προσφεύγων [ενώπιον της επιτροπής προσφυγών] διαθέτει προθεσμία είκοσι ημερών από την ημερομηνία κατά την οποία του γνωστοποιήθηκε η απόφαση που θεωρεί ότι τον αδικεί [...] προκειμένου να υποβάλει γραπτή αίτηση ζητώντας την ανάκληση ή την τροποποίηση της προσβαλλόμενης απόφασης από την επιτροπή προσφυγών» καθώς και ότι «η αίτηση αυτή υποβάλλεται στον προϊστάμενο Διοίκησης και Προσωπικού του [EUSC], ο οποίος βεβαιώνει στον υπάλληλο την παραλαβή της και θέτει σε κίνηση τη διαδικασία σύγκλησης της επιτροπής προσφυγών».

- 15 Κατά το παράρτημα X, σημείο 2, στοιχεία α', β', δ' και ε', του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης του EUSC, η επιτροπή προσφυγών απαρτίζεται από έναν πρόεδρο και δύο μέλη που δεν ανήκουν στο προσωπικό του EUSC, ορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο του EUSC για δύο έτη και ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία, οι δε αμοιβές του προέδρου και των μελών της επιτροπής προσφυγών καθορίζονται από το διοικητικό συμβούλιο του EUSC.

Το ιστορικό της διαφοράς

- 16 Το ιστορικό της διαφοράς εκτέθηκε στις σκέψεις 17 έως 46 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης. Για τις ανάγκες της παρούσας διαδικασίας, το ιστορικό μπορεί να συνοψισθεί ως ακολούθως.
- 17 Η ΚF προσελήφθη από το EUSC ως συμβασιούχος υπάλληλος από την 1η Αυγούστου 2009, προκειμένου να ασκήσει τα καθήκοντα της προϊσταμένης του διοικητικού τμήματος.
- 18 Στο πλαίσιο των αξιολογήσεων για τα έτη 2010 και 2011, ο αναπληρωτής διευθυντής του EUSC επισήμανε δυσλειτουργίες στις ανθρώπινες σχέσεις εντός του διοικητικού αυτού τμήματος, με αποτέλεσμα να δοθεί στην ΚF η χαμηλότερη βαθμολογία για το οικονομικό έτος 2010. Στο πλαίσιο καθεμιάς από τις διαδικασίες αξιολογήσεώς της, οι οποίες αμφισβητήθηκαν από την ενδιαφερόμενη, η ΚF μπόρεσε να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της.

- 19 Με εσωτερικό σημείωμα της 17ης Οκτωβρίου 2012, στο πλαίσιο της αξιολογήσεως για την αντίστοιχη περίοδο βαθμολογίας, ο διευθυντής του EUSC ανέθεσε στον αναπληρωτή διευθυντή του να συλλέξει πληροφορίες από το προσωπικό σχετικά με την ευπρέπεια και τις ανθρώπινες σχέσεις εντός του EUSC. Ο διευθυντής του EUSC επισήμανε στο σημείωμα αυτό ότι έπρεπε να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην κατάσταση των υπαλλήλων με αρμοδιότητες διαχείρισης, ιδίως των προϊσταμένων τμήματος, και να εντοπιστούν, ενδεχομένως, πιθανές περιπτώσεις άσκησης ψυχολογικής πίεσης ή παρενόχλησης εντός των ομάδων των υπαλλήλων αυτών.
- 20 Στις 14 Νοεμβρίου 2012, δώδεκα υπάλληλοι υπέβαλαν καταγγελία στον διευθυντή του EUSC και στον αναπληρωτή διευθυντή του σχετικά με «τη δύσκολη κατάσταση την οποία αντιμετώπιζαν εδώ και περισσότερα από τρία έτη προκειμένου να ασκήσουν κανονικά την εργασία [τους]», διευκρινίζοντας ότι η κατάσταση αυτή «προ[έκυπτε] από τη στάση και τη συμπεριφορά της προϊσταμένης του διοικητικού τμήματος, [KF]».
- 21 Στις αρχές του 2013, ο αναπληρωτής διευθυντής του EUSC έδωσε συνέχεια στο εσωτερικό σημείωμα της 17ης Οκτωβρίου 2012, απευθύνοντας σε 40 υπαλλήλους του EUSC, που ανήκαν σε διάφορα τμήματα, ερωτηματολόγιο πολλαπλών επιλογών στο οποίο καλούνταν να αξιολογήσουν τις ανθρώπινες σχέσεις με τους αντίστοιχους προϊσταμένους των τμημάτων τους. Με εσωτερικό σημείωμα της 7ης Μαρτίου 2013, ο αναπληρωτής διευθυντής του EUSC ενημέρωσε τον διευθυντή του ότι, βάσει των απαντήσεων στο ερωτηματολόγιο, «φα[ινόταν] σαφώς ότι υφίστατ[ο] πραγματικό πρόβλημα σε επίπεδο ανθρώπινων σχέσεων με την προϊσταμένη του διοικητικού τμήματος, [KF], λαμβανομένων υπόψη των γενικών αρνητικών απαντήσεων του προσωπικού του διοικητικού τμήματος».
- 22 Με εσωτερικό σημείωμα της επομένης ημέρας, ο διευθυντής του EUSC ζήτησε από τον αναπληρωτή διευθυντή του, βάσει του άρθρου 27 του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης του EUSC, να διενεργήσει διοικητική έρευνα σε βάρος της ΚF.
- 23 Η διοικητική έρευνα συνίστατο στην αποστολή, στις 12 Ιουνίου 2013, ερωτηματολογίου πολλαπλών επιλογών σε 24 υπαλλήλους του EUSC, προκειμένου να προσδιοριστεί εάν είχαν αντιμετωπίσει ή όχι ορισμένες συμπεριφορές που είχε επιδείξει η ΚF και αν είχαν υποστεί οι ίδιοι τις συνέπειες των συμπεριφορών αυτών ή είχαν διαπιστώσει τέτοιες συνέπειες όσον αφορά τους συναδέλφους τους. Το ερωτηματολόγιο αυτό καλούσε επίσης τους υπαλλήλους των οποίων ζητήθηκε η γνώμη να καταθέσουν οποιαδήποτε μαρτυρία ή αποδεικτικό στοιχείο προς επίρρωση των απαντήσεών τους. Απάντησαν οι 18 από τους 24 υπαλλήλους των οποίων ζητήθηκε η γνώμη.
- 24 Ταυτοχρόνως, κατόπιν της αξιολόγησής της για το έτος 2012, σύμφωνα με την οποία η συνολική της επίδοση κρίθηκε εκ νέου ανεπαρκής, η ΚF, με επιστολή της 20ής Μαρτίου 2013, αφενός, αμφισβήτησε την ορθότητα της εν λόγω αξιολόγησης και, αφετέρου, ζήτησε από τον διευθυντή του EUSC να λάβει τα αναγκαία μέτρα ώστε να παύσει η παρενόχληση την οποία η ίδια θεωρούσε ότι υφίσταται.
- 25 Στις 2 Ιουλίου 2013, ο αναπληρωτής διευθυντής του EUSC ολοκλήρωσε την έρευνά του, κρίνοντας ότι είχαν αποδειχθεί οι πράξεις που προσάπτονταν στην ΚF. Σύμφωνα με την αναφορά για την έρευνα που συνέταξε ο αναπληρωτής διευθυντής, η ενδιαφερόμενη επέδειξε «εκ προθέσεως, κατ' επανάληψη, διαρκώς ή συστηματικώς συμπεριφορά [...] που κατέτεινε στην απαξίωση ή τη μείωση των θιγομένων προσώπων», «η δε εν λόγω συμπεριφορά που αποδιδόταν στην [KF] [είχε] επιβεβαιωθεί και, λαμβανομένων υπόψη της φύσης της, της συχνότητάς της και της επίδρασής της σε ορισμένα μέλη του προσωπικού, παρουσίαζε τα χαρακτηριστικά της ηθικής παρενόχλησης».
- 26 Την επομένη, ο διευθυντής του EUSC, με ηλεκτρονικό μήνυμα στο οποίο επισυναπτόταν, χωρίς τα παραρτήματά της, η αναφορά του αναπληρωτή διευθυντή για την έρευνα, ενημέρωσε την ΚF για τα πορίσματα της αναφοράς αυτής. Με το εν λόγω ηλεκτρονικό μήνυμα, η ενδιαφερόμενη κλήθηκε επίσης σε συνέντευξη, στις 5 Ιουλίου 2013, προκειμένου να συνεχιστεί η διαδικασία του άρθρου 2 του παραρτήματος ΙΧ του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης του EUSC.

- 27 Με την απόφαση της 5ης Ιουλίου 2013, ο διευθυντής του EUSC διαπίστωσε ότι, κατά το πέρας της έρευνας που διεξήγαγε ο αναπληρωτής διευθυντής του, ο τελευταίος είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι προσαπτόμενες στην ΚF συμπεριφορές είχαν επιβεβαιωθεί και συνιστούσαν ηθική παρενόχληση. Βάσει του συμπεράσματος αυτού και, μετά από ακρόαση της ΚF την ίδια ημέρα, ο διευθυντής του EUSC αποφάσισε, αφενός, να κινήσει πειθαρχική διαδικασία κατά της ενδιαφερομένης (στο εξής: απόφαση περί κίνησης πειθαρχικής διαδικασίας) και, αφετέρου, να αναστείλει την άσκηση των καθηκόντων της ΚF, με συνέχιση ωστόσο της καταβολής των αποδοχών της (στο εξής: απόφαση περί αναστολής της άσκησης καθηκόντων).
- 28 Στις 23 Αυγούστου 2013, ο διευθυντής του EUSC αποφάσισε τη σύνθεση του πειθαρχικού συμβουλίου και ενημέρωσε σχετικά την ΚF.
- 29 Στις 28 Αυγούστου 2013, η ΚF υπέβαλε στον διευθυντή του EUSC διοικητική ένσταση κατά, μεταξύ άλλων, της απόφασης περί κίνησης πειθαρχικής διαδικασίας, της απόφασης περί αναστολής της άσκησης καθηκόντων και της απόφασης με την οποία αυτός απέρριψε σιωπηρώς την αίτηση αρωγής που είχε υποβάλει η ενδιαφερόμενη για τη φερόμενη ηθική παρενόχληση. Με απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2013, ο διευθυντής απέρριψε την ένσταση αυτή στο σύνολό της. Στις 2 Δεκεμβρίου 2013, η ΚF προσέβαλε την τελευταία αυτή απόφαση ενώπιον της επιτροπής προσφυγών.
- 30 Στις 11 Σεπτεμβρίου 2013, καθορίστηκε οριστικώς η σύνθεση του πειθαρχικού συμβουλίου.
- 31 Στις 25 Οκτωβρίου 2013, ο διευθυντής του EUSC υπέβαλε στο πειθαρχικό συμβούλιο αναφορά την οποία διαβίβασε επίσης στην ΚF, σύμφωνα με το άρθρο 10 του παραρτήματος ΙΧ του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης του EUSC.
- 32 Με επιστολή της 28ης Νοεμβρίου 2013, ο πρόεδρος του πειθαρχικού συμβουλίου ενημέρωσε την ΚF ότι η ακρόασή της ενώπιον του συμβουλίου αυτού θα διεξαγόταν στις 13 ή στις 14 Ιανουαρίου 2014. Με την ίδια επιστολή, της ζήτησε επίσης να διαβιβάσει τις γραπτές παρατηρήσεις της στο πειθαρχικό συμβούλιο τουλάχιστον μία εβδομάδα πριν από την ημερομηνία της ακροάσεως. Δεδομένου ότι ο πρόεδρος του πειθαρχικού συμβουλίου απέρριψε την αίτηση της ΚF για αναβολή της ακροάσεώς της λόγω της σύντομης προθεσμίας που της είχε ταχθεί, η ενδιαφερόμενη υπέβαλε τις γραπτές παρατηρήσεις της στις 21 Δεκεμβρίου 2013.
- 33 Κατόπιν της ακρόασης, η οποία διεξήχθη τελικώς στις 13 Ιανουαρίου 2014, το πειθαρχικό συμβούλιο εξέδωσε αιτιολογημένη γνώμη στις 4 Φεβρουαρίου 2014, με την οποία, αφενός, έκρινε ομόφωνα ότι η ΚF δεν είχε τηρήσει τις επαγγελματικές της υποχρεώσεις και, αφετέρου, πρότεινε να υποβιβαστεί κατά τουλάχιστον δύο βαθμούς, προκειμένου να μην είναι πλέον σε θέση να κατέχει θέση με αρμοδιότητες διαχείρισης του προσωπικού.
- 34 Αφού άκουσε την ΚF στις 25 Φεβρουαρίου 2014, ο διευθυντής του EUSC, με την απόφαση της 28ης Φεβρουαρίου 2014, έπαυσε την ΚF από τα καθήκοντά της για πειθαρχικούς λόγους (στο εξής: απόφαση περί παύσης των καθηκόντων), προβλέφθηκε δε ότι η απόφαση αυτή επρόκειτο να τεθεί σε ισχύ εντός προθεσμίας ενός μηνός από την έκδοσή της.
- 35 Στις 17 Απριλίου 2014, η ΚF υπέβαλε διοικητική ένσταση κατά της απόφασης περί παύσης των καθηκόντων, η οποία απορρίφθηκε με απόφαση του διευθυντή του EUSC της 4ης Ιουνίου 2014. Στις 12 Ιουνίου 2014, η ΚF προσέβαλε την απόφαση περί παύσης των καθηκόντων ενώπιον της επιτροπής προσφυγών.
- 36 Με την απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 2015 (στο εξής: απόφαση της επιτροπής προσφυγών), η οποία κοινοποιήθηκε στην ΚF στις 23 Μαρτίου 2015, η επιτροπή προσφυγών, αφενός, απέρριψε τα αιτήματα της ΚF για την ακύρωση της απόφασης περί κίνησης πειθαρχικής διαδικασίας και της απόφασης περί αναστολής της άσκησης καθηκόντων, αιτήματα που είχε προβάλει με την από 2 Δεκεμβρίου 2013 αίτησή της η οποία μνημονεύεται στη σκέψη 29 της παρούσας απόφασης, και, αφετέρου, απέρριψε

όλους τους λόγους που προέβαλε η ενδιαφερόμενη κατά της απόφασης περί παύσης των καθηκόντων, ακυρώνοντας ταυτόχρονα εν μέρει την τελευταία αυτή απόφαση καθόσον η ημερομηνία θέσης της σε ισχύ είχε καθοριστεί κατά τρόπο εσφαλμένο.

Η διαδικασία ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου και η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση

- 37 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 28 Μαΐου 2015, η ΚΕ άσκησε προσφυγή-αγωγή με αντικείμενο, αφενός, αίτημα βάσει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ για ακύρωση της φερόμενης σιωπηρής απόφασης περί απόρριψης της αίτησής της αρωγής, της απόφασης περί κίνησης πειθαρχικής διαδικασίας, της απόφασης περί αναστολής της άσκησης καθηκόντων, της απόφασης περί παύσης των καθηκόντων, της απόφασης περί απόρριψης της διοικητικής ένστασής της κατά της φερόμενης σιωπηρής απόφασης περί απόρριψης της αίτησής της αρωγής και της απόφασης της επιτροπής προσφυγών (στο εξής: επίδικες αποφάσεις), καθώς και, αφετέρου, αίτημα βάσει του άρθρου 268 ΣΛΕΕ με αντικείμενο να υποχρεωθεί το EUSC να της καταβάλει ποσό αντίστοιχο προς τους μη καταβληθέντες μισθούς της, προς αποκατάσταση της προκληθείσας υλικής ζημίας, και το ποσό των 500 000 ευρώ, προς ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που ισχυρίστηκε ότι επίσης υπέστη.
- 38 Προς στήριξη της προσφυγής-αγωγής, η ΚΕ υποστήριξε, μεταξύ άλλων, ότι, καταρχάς, οι αποφάσεις των οργάνων του EUSC έπρεπε να μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο ελέγχου νομιμότητας από το Γενικό Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, καθόσον αποτελούν απλώς πράξεις διαχείρισης του προσωπικού προερχόμενες από οργανισμό της Ένωσης, και ότι, σε αντίθετη περίπτωση, οι πράξεις αυτές θα διέφευγαν παντελώς του δικαστικού ελέγχου, κατά παραβίαση των θεμελιωδών αρχών της Ένωσης, δεδομένου ότι ο έλεγχος που ασκεί η επιτροπή προσφυγών δεν μπορεί να εξομοιωθεί με δικαστικό έλεγχο.
- 39 Εν συνεχεία, προς στήριξη του αιτήματός της για ακύρωση της απόφασης περί απόρριψης της αίτησης αρωγής, της απόφασης περί κίνησης πειθαρχικής διαδικασίας, της απόφασης περί αναστολής της άσκησης καθηκόντων και της απόφασης περί παύσης των καθηκόντων, η ΚΕ προέβαλε λόγους ακυρώσεως στηριζόμενους, μεταξύ άλλων, σε παραβίαση της αρχής της χρηστής διοίκησης, της αρχής της αμεροληψίας και της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας.
- 40 Τέλος, προς στήριξη του αιτήματός της για την ακύρωση της απόφασης της επιτροπής προσφυγών, η ΚΕ προέβαλε προσβολή του δικαιώματός της αποτελεσματικής προσφυγής, μεταξύ άλλων, λόγω του ότι η σύνθεση της επιτροπής προσφυγών δεν πληρούσε τα κριτήρια ανεξάρτητου και αμερόληπτου δικαστηρίου. Εκτός αυτού, η ΚΕ προέβαλε, βάσει του άρθρου 277 ΣΛΕΕ, ένσταση έλλειψης νομιμότητας του άρθρου 28, παράγραφος 6, του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης του EUSC, υποστηρίζοντας, κατ' ουσίαν, ότι η διάταξη αυτή καθιστά την επιτροπή προσφυγών το μόνο όργανο ελέγχου της νομιμότητας των αποφάσεων του διευθυντή του EUSC, εξαιρώντας ως εκ τούτου τις εν λόγω αποφάσεις από κάθε δικαστικό έλεγχο.
- 41 Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο δέχτηκε εν μέρει την προσφυγή-αγωγή της ΚΕ, κατά το μέρος που ακύρωσε την απόφαση περί αναστολής της άσκησης καθηκόντων, την απόφαση περί παύσης των καθηκόντων και την απόφαση της επιτροπής προσφυγών, καθώς και κατά το μέρος που υποχρέωσε το EUSC να καταβάλει στην ΚΕ το ποσό των 10 000 ευρώ προς ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που αυτή υπέστη, και απέρριψε την προσφυγή-αγωγή κατά τα λοιπά.

Αιτήματα των διαδίκων

- 42 Το EUSC ζητεί, κατ' ουσίαν, από το Δικαστήριο:
- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·

- να απορρίψει την προσφυγή-αγωγή που άσκησε η ΚΕ, και
- να καταδικάσει την ΚΕ στα δικαστικά έξοδα.

43 Το Συμβούλιο ζητεί, κατ' ουσίαν, από το Δικαστήριο:

- να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση·
- να απορρίψει την προσφυγή-αγωγή που άσκησε η ΚΕ, και
- να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων σύμφωνα με τον Κανονισμό Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

44 Η ΚΕ ζητεί από το Δικαστήριο:

- να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως και
- να καταδικάσει το EUSC στα δικαστικά έξοδα.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

45 Προς στήριξη της αιτήσεως αναιρέσεως, το EUSC προβάλλει τέσσερις λόγους, εκ των οποίων ο πρώτος στηρίζεται σε αναρμοδιότητα του Γενικού Δικαστηρίου να εκδικάσει την προσφυγή-αγωγή σε πρώτο βαθμό, ο δεύτερος στο απαράδεκτο της εν λόγω προσφυγής-αγωγής, ο τρίτος σε παραμόρφωση των πραγματικών περιστατικών και ο τέταρτος σε παραβίαση της αρχής της χρηστής διοίκησης και της αρχής του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας.

Επί του πρώτου και του δεύτερου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 46 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, ο οποίος υποδιαιρείται σε τρία σκέλη, το EUSC προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι κακώς έκρινε εαυτό αρμόδιο να εκδικάσει την προσφυγή-αγωγή της ΚΕ.
- 47 Στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, το EUSC υποστηρίζει, καταρχάς, ότι, δυνάμει της αρχής της δοτής αρμοδιότητας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 ΣΕΕ, η αρμοδιότητα του δικαστή της Ένωσης πρέπει να προβλέπεται ρητώς σε διάταξη. Εν προκειμένω, τούτο δεν συμβαίνει.
- 48 Περαιτέρω, από την απόφαση της 12ης Νοεμβρίου 2015, *Elitaliana κατά Eulex Κοσσυφοπέδιο* (C-439/13 P, EU:C:2015:753), προκύπτει ότι ο δικαστής της Ένωσης δεν είναι «αυτομάτως» αρμόδιος όταν η επίμαχη απόφαση δεν δεσμεύει πόρους του προϋπολογισμού της Ένωσης. Τα έσοδα όμως του EUSC συνίστανται σε συνεισφορές των κρατών μελών.
- 49 Τέλος, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 107 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι το άρθρο 263, πέμπτο εδάφιο, ΣΛΕΕ δεν παρέχει στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να εξαιρεί από την αρμοδιότητα του δικαστή της Ένωσης, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 28, παράγραφος 6, του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης του EUSC, διαφορές στις οποίες εμπλέκονται όργανα ή οργανισμοί της Ένωσης.
- 50 Με το δεύτερο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως, το EUSC υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχείρισης επιβάλλοντας, κατ' ουσίαν, την ίδια δικαστική προστασία στους μονίμους και μη μονίμους υπαλλήλους που αναφέρονται στο άρθρο 270 ΣΛΕΕ, αφενός, και

στους συμβασιούχους υπάλληλους που προσλαμβάνονται από το EUSC, αφετέρου, ενώ οι δύο αυτές κατηγορίες προσωπικού των θεσμικών οργάνων, των λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης βρίσκονται σε θεμελιωδώς διαφορετικές καταστάσεις. Εν πάση περιπτώσει, η αρχή της ίσης μεταχείρισης μπορεί να εφαρμοστεί μόνο σε πανομοιότυπες καταστάσεις και όχι σε παρόμοιες καταστάσεις στις οποίες εσφαλμένως αναφέρθηκε το Γενικό Δικαστήριο.

- 51 Επομένως, από την αρχή της ίσης μεταχείρισης δεν απορρέει ότι όλα τα μέλη του προσωπικού των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης πρέπει να διαθέτουν τα ίδια ένδικα βοηθήματα σε περίπτωση διαφοράς με τον εργοδότη τους. Ειδικότερα, οι τοπικοί υπάλληλοι που απασχολούνται από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και ορισμένοι συμβασιούχοι υπάλληλοι των οποίων η σύμβαση προβλέπει ρήτρα διαιτησίας που ορίζει την αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων δεν μπορούν να προσφύγουν στον δικαστή της Ένωσης.
- 52 Ως εκ τούτου, αντιθέτως προς όσα έκρινε το Γενικό Δικαστήριο με τη σκέψη 96 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η νομολογία που απορρέει από την απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, Η κατά Συμβουλίου κ.λπ. (C-455/14 P, EU:C:2016:569), δεν μπορεί να εφαρμοστεί κατ' αναλογία εν προκειμένω, δεδομένου ότι η ΚΕ δεν είναι ούτε υπάλληλος αποσπασμένος από κράτος μέλος ούτε υπάλληλος αποσπασμένος από θεσμικό όργανο της Ένωσης, αλλά συμβασιούχος υπάλληλος που έχει προσληφθεί από το EUSC. Λαμβανομένου υπόψη του καθεστώτος της, η ΚΕ δεν μπορεί να συγκριθεί με αποσπασμένο υπάλληλο από θεσμικό όργανο της Ένωσης.
- 53 Στο πλαίσιο του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, το EUSC υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να κρίνει εαυτό αρμόδιο να εκδικάσει την προσφυγή μόνο βάσει μιας αρχής όπως η αρχή της ίσης μεταχείρισης. Συγκεκριμένα, διαφορές συμβατικής φύσεως, όπως η επίμαχη εν προκειμένω, εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του δικαστή της Ένωσης μόνον εφόσον υφίσταται ρήτρα διαιτησίας η οποία προβλέπει ρητώς την αρμοδιότητα αυτή, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 272 ΣΛΕΕ. Εν προκειμένω, όμως, δεν έχει προβλεφθεί καμία ρήτρα διαιτησίας παρέχουσα αρμοδιότητα στον δικαστή της Ένωσης.
- 54 Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, το EUSC αμφισβητεί το συμπέρασμα του Γενικού Δικαστηρίου ότι τα άρθρα 263 και 268 ΣΛΕΕ του παρέχουν τη νομική βάση για να κρίνει παραδεκτή την προσφυγή-αγωγή της ΚΕ. Το Γενικό Δικαστήριο, στηριζόμενο αποκλειστικά στην κατ' αναλογία εφαρμογή της απόφασης της 19ης Ιουλίου 2016, Η κατά Συμβουλίου κ.λπ. (C-455/14 P, EU:C:2016:569), προκειμένου να καταλήξει στο συμπέρασμα αυτό, παρέβη την υποχρέωση αιτιολόγησης που υπέχει και, εν πάση περιπτώσει, υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.
- 55 Το Γενικό Δικαστήριο παρέλειψε, μεταξύ άλλων, να εξηγήσει σε ποιο βαθμό η κατ' αναλογία εφαρμογή της απόφασης αυτής επιτρέπει να κριθεί παραδεκτή η προσφυγή-αγωγή που άσκησε η ΚΕ, δεδομένου ότι η ιδιότητα της ΚΕ ως υπάλληλου του EUSC εμποδίζει τον χαρακτηρισμό της ως «τρίτου», κατά την έννοια της νομολογίας, σε σχέση με το EUSC. Συγκεκριμένα, αντιθέτως προς τις περιστάσεις της υπόθεσης επί της οποίας εκδόθηκε η εν λόγω απόφαση, η ΚΕ δεν είχε αποσπαστεί στο EUSC.
- 56 Το Συμβούλιο στηρίζει την επιχειρηματολογία του EUSC.
- 57 Η ΚΕ αντικρούει την επιχειρηματολογία του EUSC.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 58 Πρώτον, όσον αφορά την επιχειρηματολογία που προβλήθηκε στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, κατά την οποία το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 107 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι το άρθρο 263, πέμπτο εδάφιο, ΣΛΕΕ δεν παρέχει στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να εξαιρεί από την αρμοδιότητα του δικαστή της

Ένωσης, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 28, παράγραφος 6, του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης του EUSC, τις διαφορές στις οποίες εμπλέκεται όργανο ή οργανισμός της Ένωσης, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 2 ΣΕΕ, η Ένωση βασίζεται, μεταξύ άλλων, στις αξίες της ισότητας και του κράτους δικαίου. Η ύπαρξη αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου προς διασφάλιση της τήρησης των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με την ύπαρξη κράτους δικαίου (βλ. απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, Η κατά Συμβουλίου κ.λπ., C-455/14 P, EU:C:2016:569, σκέψη 41).

- 59 Το άρθρο 19 ΣΕΕ, το οποίο συγκεκριμενοποιεί την αξία του κράτους δικαίου που κατοχυρώνεται στο άρθρο 2 ΣΕΕ, αναθέτει στα εθνικά δικαστήρια και στο Δικαστήριο την υποχρέωση να διασφαλίζουν την πλήρη εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης στο σύνολο των κρατών μελών, καθώς και την αποτελεσματική ένδικη προστασία που οι πολίτες αντλούν από το δίκαιο αυτό, ενώ το Δικαστήριο έχει αποκλειστική αρμοδιότητα για την οριστική ερμηνεία του εν λόγω δικαίου [γνωμοδότηση 1/17, της 30ής Απριλίου 2019, EU:C:2019:341, σκέψη 111, και απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, Α. Κ. κ.λπ. (Ανεξαρτησία του πειθαρχικού τμήματος του Ανωτάτου Δικαστηρίου), C-585/18, C-624/18 και C-625/18, EU:C:2019:982, σκέψη 167].
- 60 Επομένως, το δικαιοδοτικό σύστημα της Ένωσης αποτελείται από ένα πλήρες σύνολο ένδικων βοηθημάτων και διαδικασιών με σκοπό τον έλεγχο της νομιμότητας των πράξεων των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης (πρβλ. γνωμοδότηση 1/09, της 8ης Μαρτίου 2011, EU:C:2011:123, σκέψη 70).
- 61 Η αποστολή που έχει ανατεθεί, αντιστοίχως, στα εθνικά δικαστήρια και στο Δικαστήριο είναι ουσιαστικής για την προάσπιση της ουσίας του δικαίου που θεσπίσθηκε με τις Συνθήκες (γνωμοδότηση 1/09, της 8ης Μαρτίου 2011, EU:C:2011:123, σκέψη 85).
- 62 Επομένως, μολονότι, εν προκειμένω, οι «ειδικές προϋποθέσεις και πρακτικές ρυθμίσεις» του άρθρου 263, πέμπτο εδάφιο, ΣΛΕΕ παρέχουν, βεβαίως, τη δυνατότητα θέσπισης, από θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό της Ένωσης, εσωτερικών προϋποθέσεων και ρυθμίσεων, πριν από την άσκηση ένδικης προσφυγής, που διέπουν, μεταξύ άλλων, τη λειτουργία ενός μηχανισμού αυτοελέγχου ή τη διεξαγωγή διαδικασίας συμβιβασμού, για να αποφευχθεί η επίλυση των διαφορών ενώπιον των δικαστηρίων της Ένωσης, όπως έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 107 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, εντούτοις οι εν λόγω προϋποθέσεις και πρακτικές ρυθμίσεις δεν μπορούν, αντιθέτως προς όσα ισχυρίζεται το EUSC, να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι επιτρέπουν σε θεσμικό όργανο της Ένωσης να εξαιρεί τις διαφορές που συνεπάγονται την ερμηνεία ή την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης από την αρμοδιότητα τόσο των δικαστηρίων των κρατών μελών όσο και των δικαστηρίων της Ένωσης.
- 63 Πλην όμως, από το παράρτημα Χ, σημείο 1, του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης του EUSC προκύπτει ότι η εφαρμογή και η ερμηνεία του εν λόγω κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, ο οποίος εκδόθηκε με απόφαση του Συμβουλίου και, ως εκ τούτου, περιέχει διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, έχει ανατεθεί στην επιτροπή προσφυγών. Επιπλέον, κατά το άρθρο 28, παράγραφος 6, δεύτερη περίοδος, του εν λόγω κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, οι αποφάσεις της επιτροπής αυτής «δεν επιδέχονται άλλη προσφυγή».
- 64 Ως εκ τούτου, χωρίς να χρειάζεται να καθοριστεί αν η εν λόγω επιτροπή πληροί ή όχι τα κριτήρια για να χαρακτηριστεί ως δικαστήριο, διαπιστώνεται ότι η απονομή σ' αυτήν αποκλειστικής αρμοδιότητας για την ερμηνεία και την εφαρμογή του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης του EUSC, όπως προβλέπεται στο άρθρο 28, παράγραφος 6, δεύτερη περίοδος, του ίδιου αυτού κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης, προσκρούει, εν πάση περιπτώσει, στη νομολογία που μνημονεύεται στις σκέψεις 58 έως 61 της παρούσας απόφασης.

- 65 Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 107 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι το άρθρο 263, πέμπτο εδάφιο, ΣΛΕΕ δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι παρέχει στο Συμβούλιο τη δυνατότητα να θεσπίσει διάταξη όπως το άρθρο 28, παράγραφος 6, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης του EUSC.
- 66 Πρέπει να προστεθεί ότι, βεβαίως, όσον αφορά, εν προκειμένω, διατάξεις σχετικές με την ΚΕΠΠΑ καθώς και πράξεις εκδοθείσες βάσει των διατάξεων αυτών, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 24, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, τελευταία περίοδος, ΣΕΕ και το άρθρο 275, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, εισάγουν παρέκκλιση από τον κανόνα γενικής αρμοδιότητας την οποία απονέμει το άρθρο 19 ΣΕΕ στο Δικαστήριο προκειμένου να διασφαλιστεί η τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή των Συνθηκών. Εντούτοις, οι διατάξεις αυτές πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικώς, η δε παρέκκλιση που θεσπίζουν δεν μπορεί να διευρύνεται μέχρι σημείου ώστε να αποκλείεται η αρμοδιότητα του δικαστή της Ένωσης να ελέγχει τη νομιμότητα πράξεων διαχείρισης προσωπικού, όπως οι επίδικες αποφάσεις, όπως ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 96 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, χωρίς να αμφισβητηθεί η διαπίστωσή του αυτή από το EUSC (πρβλ. απόφαση της 19ης Ιουλίου 2016, Η κατά Συμβουλίου κ.λπ., C-455/14 P, EU:C:2016:569, σκέψεις 39, 40, 54 και 55).
- 67 Δεύτερον, στο μέτρο που το EUSC υποστηρίζει, με διάφορα επιχειρήματα που αφορούν το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου αναιρέσεως και τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, ότι, με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, το Γενικό Δικαστήριο κακώς έκρινε ότι πληρούνταν εν προκειμένω οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, υπενθυμίζεται ότι από το άρθρο 263, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ προκύπτει ότι το Δικαστήριο ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων των θεσμικών οργάνων, των λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης που προορίζονται να παράγουν έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων.
- 68 Η προσφυγή ακυρώσεως σκοπεί να διασφαλίσει την τήρηση του δικαίου κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή της Συνθήκης ΛΕΕ και, ως εκ τούτου, θα αντέβαινε στον σκοπό αυτόν τυχόν στενή ερμηνεία των προϋποθέσεων παραδεκτού της προσφυγής η οποία θα περιόριζε την άσκησή της μόνο στις κατηγορίες πράξεων που μνημονεύει το άρθρο 288 ΣΛΕΕ (απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, Λητώ Μαιευτικό Γυναικολογικό και Χειρουργικό Κέντρο κατά Επιτροπής, C-506/13 P, EU:C:2015:562, σκέψη 17 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 69 Επομένως, συνιστούν πράξεις δεκτικές προσφυγής ακυρώσεως όλες οι πράξεις των θεσμικών οργάνων, των λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης, ανεξάρτητα από τη φύση ή τη μορφή τους, οι οποίες αποσκοπούν στην παραγωγή δεσμευτικών έννομων αποτελεσμάτων, ικανών να θίξουν τα συμφέροντα του προσφεύγοντος, μεταβάλλοντας ουσιαδώς τη νομική του κατάσταση (πρβλ. αποφάσεις της 9ης Δεκεμβρίου 2014, Schönberger κατά Κοινοβουλίου, C-261/13 P, EU:C:2014:2423, σκέψη 13, και της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, Λητώ Μαιευτικό Γυναικολογικό και Χειρουργικό Κέντρο κατά Επιτροπής, C-506/13 P, EU:C:2015:562, σκέψη 16).
- 70 Από πάγια νομολογία σχετική με το παραδεκτό των προσφυγών ακυρώσεως προκύπτει επίσης ότι καθοριστικό στοιχείο για τον χαρακτηρισμό των προσβαλλομένων πράξεων είναι η ίδια η ουσία των πράξεων και η βούληση των συντακτών τους. Συναφώς, αποτελούν, κατ' αρχήν, πράξεις δυνάμενες να προσβληθούν τα μέτρα με τα οποία καθορίζεται οριστικώς η θέση θεσμικού ή άλλου οργάνου ή οργανισμού της Ένωσης κατά το πέρας της διοικητικής διαδικασίας και τα οποία παράγουν δεσμευτικά έννομα αποτελέσματα ικανά να θίξουν τα συμφέροντα του προσφεύγοντος, όχι όμως και τα ενδιάμεσα μέτρα που κατατείνουν στην προετοιμασία της τελικής απόφασεως χωρίς να παράγουν τέτοια αποτελέσματα ούτε οι πράξεις που απλώς επικυρώνουν προηγούμενη πράξη η οποία δεν έχει προσβληθεί εμπροθέσμως (απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 2010, Internationaler Hilfsfonds κατά Επιτροπής, C-362/08 P, EU:C:2010:40, σκέψη 52).

- 71 Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι όλες οι επίδικες αποφάσεις καθορίζουν οριστικά, κατά το πέρας διοικητικών διαδικασιών, τη θέση του EUSC. Επιπλέον, τόσο από την ίδια την ουσία τους όσο και από τη βούληση των συντακτών τους προκύπτει ότι σκοπούν στην παραγωγή δεσμευτικών εννόμων αποτελεσμάτων ικανών να θίξουν τα συμφέροντα της ΚΕ, μεταβάλλοντας ουσιωδώς τη νομική της κατάσταση.
- 72 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το Γενικό Δικαστήριο ουδόλως υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι οι αποφάσεις αυτές πληρούσαν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για να θεωρηθούν πράξεις δεκτικές προσφυγής, κατά την έννοια του άρθρου 263 ΣΛΕΕ.
- 73 Ειδικότερα, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 110 και 111 των προτάσεων του, μολονότι το άρθρο 263, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ περιορίζει την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου στις πράξεις που προορίζονται να παράγουν έννομα αποτελέσματα έναντι των «τρίτων», εντούτοις, κατά πάγια νομολογία, η φράση αυτή σκοπεύει στον αποκλεισμό των πράξεων που δεν συνιστούν βλαπτικές πράξεις, καθόσον αφορούν αποκλειστικά την εσωτερική οργάνωση της διοίκησης και παράγουν αποτελέσματα μόνον εντός αυτής της εσωτερικής σφαίρας, χωρίς να γεννούν δικαιώματα ή υποχρεώσεις έναντι τρίτων [πρβλ. αποφάσεις της 25ης Φεβρουαρίου 1988, *Les Verts* κατά Κοινοβουλίου, 190/84, EU:C:1988:94, σκέψη 8, της 6ης Απριλίου 2000, *Ισπανία κατά Επιτροπής*, C-443/97, EU:C:2000:190, σκέψη 28, και της 2ας Οκτωβρίου 2018, *Γαλλία κατά Κοινοβουλίου* (Άσκηση της δημοσιονομικής εξουσίας), C-73/17, EU:C:2018:787, σκέψη 15].
- 74 Μολονότι, όμως, οι επίδικες αποφάσεις αφορούν βεβαίως την εσωτερική οργάνωση του EUSC, γεγονός παραμένει ότι αποτελούν πράξεις των οποίων αποδέκτης είναι η ΚΕ, κατά την έννοια του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, και οι οποίες είναι βλαπτικές γι' αυτήν, κατά την έννοια της νομολογίας που μνημονεύεται στις σκέψεις 69, 70 και 73 της παρούσας απόφασης.
- 75 Επιπλέον, δεδομένου ότι οι εν λόγω αποφάσεις αφορούν αμοιβαίες υποχρεώσεις γεννηθείσες από τη σύναψη της σύμβασης εργασίας μεταξύ του EUSC και της ΚΕ και συνεπάγονται τη λύση της συμβατικής σχέσης που συνδέει τα τελευταία αυτά μέρη, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι αντικείμενο της υπό κρίση υπόθεσης δεν είναι διαφορά μεταξύ του EUSC και «τρίτου», κατά την έννοια του άρθρου 263, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.
- 76 Επιπλέον, δεν αμφισβητείται ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 122 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, το άρθρο 270 ΣΛΕΕ δεν έχει εφαρμογή στην περίπτωση της ΚΕ, δεδομένου ότι ούτε η απόφαση 2014/401 ούτε ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης του EUSC προβλέπουν τη δυνατότητα εφαρμογής του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΚΥΚ) και του Καθεστώτος που εφαρμόζεται επί του λοιπού προσωπικού της Ένωσης.
- 77 Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο καθόσον έκρινε κατ' ουσίαν, στη σκέψη 123 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η εργασιακή σχέση μεταξύ της ΚΕ και του EUSC δεν απέκλειε την υπαγωγή της υπό κρίση διαφοράς στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 263, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ.
- 78 Τρίτον, όσον αφορά το επιχείρημα του EUSC που στηρίζεται στη συμβατική φύση των σχέσεών του με την ΚΕ, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι, όταν η νομική κατάσταση του προσφεύγοντος εντάσσεται στο πλαίσιο συμβατικών σχέσεων των οποίων το νομικό καθεστώς διέπεται από το δίκαιο που ορίζουν τα συμβαλλόμενα μέρη, η αρμοδιότητα του δικαστή της Ένωσης να ερμηνεύει και να εφαρμόζει τις διατάξεις της Συνθήκης ΛΕΕ στο πλαίσιο της προσφυγής ακυρώσεως δεν ισχύει, δεδομένου ότι η κατάσταση αυτή εμπίπτει, κατ' αρχήν και σύμφωνα με το άρθρο 274 ΣΛΕΕ, στην αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων. Ως εκ τούτου, όταν έχει συναφθεί σύμβαση μεταξύ του προσφεύγοντος και ενός θεσμικού ή άλλου οργάνου ή οργανισμού της Ένωσης, μπορεί να ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του δικαστή της Ένωσης βάσει του άρθρου 263 ΣΛΕΕ μόνο στην περίπτωση που η προσβαλλόμενη πράξη αποσκοπεί στην παραγωγή δεσμευτικών εννόμων αποτελεσμάτων εκτός των ορίων της συμβατικής σχέσης η οποία συνδέει τους συμβαλλομένους, αποτελεσμάτων που

συνεπάγονται την άσκηση προνομίων δημόσιας εξουσίας, τα οποία απονέμονται στο συμβαλλόμενο θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμό της Ένωσης ως διοικητική αρχή (πρβλ. αποφάσεις της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, Λητώ Μαιευτικό Γυναικολογικό και Χειρουργικό Κέντρο κατά Επιτροπής, C-506/13 P, EU:C:2015:562, σκέψεις 18 και 20, και της 28ης Φεβρουαρίου 2019, Alfamicro κατά Επιτροπής, C-14/18 P, EU:C:2019:159, σκέψεις 48 και 50).

- 79 Συγκεκριμένα, αν ο δικαστής της Ένωσης κήρυξε εαυτόν αρμόδιο να αποφαινεται επί προσφυγών ακυρώσεως πράξεων που εντάσσονται σε ένα αμιγώς συμβατικό πλαίσιο, θα υπήρχε ο κίνδυνος όχι μόνο να καταστεί κενό περιεχομένου το άρθρο 272 ΣΛΕΕ, το οποίο επιτρέπει την απονομή αρμοδιότητας στον δικαστή της Ένωσης βάσει ρήτρας διαιτησίας, αλλά και να επεκτείνεται, στις περιπτώσεις στις οποίες η σύμβαση δεν θα περιελάμβανε τέτοια ρήτρα, η αρμοδιότητα του δικαστή της Ένωσης πέραν των ορίων που έχει χαράξει το άρθρο 274 ΣΛΕΕ, το οποίο απονέμει στα εθνικά δικαστήρια τη γενική αρμοδιότητα επιλύσεως των διαφορών στις οποίες η Ένωση είναι διάδικος (αποφάσεις της 9ης Σεπτεμβρίου 2015, Λητώ Μαιευτικό Γυναικολογικό και Χειρουργικό Κέντρο κατά Επιτροπής, C-506/13 P, EU:C:2015:562, σκέψη 19, και της 28ης Φεβρουαρίου 2019, Alfamicro κατά Επιτροπής, C-14/18 P, EU:C:2019:159, σκέψη 49 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 80 Επομένως, η παραίτηση του δικαστή της Ένωσης από την άσκηση των αρμοδιοτήτων που του απονέμει το άρθρο 263 ΣΛΕΕ, όταν η νομική κατάσταση του προσφεύγοντος εντάσσεται στο πλαίσιο συμβατικών σχέσεων, αποσκοπεί στη διασφάλιση συνεκτικής ερμηνείας των άρθρων 263, 272 και 274 ΣΛΕΕ και, ως εκ τούτου, στη διατήρηση της συνοχής του δικαιοδοτικού συστήματος της Ένωσης, το οποίο αποτελείται, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 60 της παρούσας απόφασης, από ένα πλήρες σύνολο ενδίκων βοηθημάτων και διαδικασιών που αποσκοπούν στη διασφάλιση του ελέγχου της νομιμότητας των πράξεων των θεσμικών και λοιπών οργάνων και των οργανισμών της Ένωσης.
- 81 Ομοίως, το Δικαστήριο έχει κρίνει, στο πλαίσιο των ένδικων διαφορών σχετικά με την εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης, ότι, προκειμένου να καθοριστεί ποιο δικαστήριο είναι αρμόδιο να επιληφθεί συγκεκριμένης αγωγής κατά της Ένωσης με αίτημα την καταβολή αποζημιώσεως, πρέπει να εξεταστεί αν η αγωγή αυτή έχει ως αντικείμενο τη στοιχειοθέτηση συμβατικής ή εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης και ότι το γεγονός και μόνον ότι γίνεται επίκληση νομικών κανόνων που, χωρίς να απορρέουν από την επίμαχη εν προκειμένω σύμβαση, είναι δεσμευτικοί για τα συμβαλλόμενα μέρη δεν σημαίνει ότι μεταβάλλεται η συμβατική φύση της διαφοράς, με συνέπεια να μην μπορεί πλέον το αρμόδιο δικαστήριο να επιληφθεί αυτής. Σε διαφορετική περίπτωση, η φύση της διαφοράς και, συνακολούθως, το αρμόδιο δικαστήριο θα μεταβάλλονταν αναλόγως των διατάξεων που επικαλούνται τα μέρη, πράγμα που θα αντέβαινε στους κανόνες της καθ' ύλην αρμοδιότητας των διαφόρων δικαστηρίων (απόφαση της 18ης Απριλίου 2013, Επιτροπή κατά Systran και Systran Luxembourg, C-103/11 P, EU:C:2013:245, σκέψεις 61 και 65).
- 82 Επομένως, η έννοια της «εξωσυμβατικής ευθύνης της Ένωσης», κατά το άρθρο 268 ΣΛΕΕ και το άρθρο 340, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, η οποία έχει αυτοτελές περιεχόμενο, πρέπει, κατ' αρχήν, να ερμηνεύεται υπό το πρίσμα του σκοπού της, που είναι να καθίσταται δυνατή η κατανομή των αρμοδιοτήτων μεταξύ του δικαστή της Ένωσης και των εθνικών δικαστηρίων (πρβλ. απόφαση της 18ης Απριλίου 2013, Επιτροπή κατά Systran και Systran Luxembourg, C-103/11 P, EU:C:2013:245, σκέψη 62).
- 83 Εν προκειμένω, επισημαίνεται ωστόσο ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 62 ανωτέρω, το άρθρο 28, παράγραφος 6, δεύτερη περίοδος, του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης του EUSC αποκλείει ρητώς τον εκ μέρους των εθνικών δικαστηρίων ή του δικαστή της Ένωσης δικαστικό έλεγχο των αποφάσεων της επιτροπής προσφυγών και, κατά συνέπεια, των αποφάσεων του διευθυντή του EUSC που αποτελούν αντικείμενο αυτών.
- 84 Επομένως, στο πλαίσιο αυτό, η παραίτηση του Δικαστηρίου και του Γενικού Δικαστηρίου από την άσκηση των αρμοδιοτήτων που τους απονέμουν τα άρθρα 263 και 268 ΣΛΕΕ θα είχε ως συνέπεια, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 112 των προτάσεών του, να διαφεύγουν παντελώς

οι αποφάσεις αυτές του δικαστικού ελέγχου, είτε του διενεργούμενου από τον δικαστή της Ένωσης είτε του διενεργούμενου από τα εθνικά δικαστήρια, χωρίς η παραίτηση αυτή να δικαιολογείται από τη μέριμνα σεβασμού της κατανομής των αρμοδιοτήτων μεταξύ του δικαστή της Ένωσης και των εθνικών δικαστηρίων την οποία επιδιώκει η Συνθήκη ΛΕΕ.

- 85 Υπό τις συνθήκες αυτές, εναπόκειται στο Δικαστήριο και στο Γενικό Δικαστήριο να ασκήσουν τις αρμοδιότητες που τους αναθέτει η Συνθήκη ΛΕΕ, προκειμένου να διασφαλίσουν την ύπαρξη αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου, κατά την έννοια της νομολογίας που μνημονεύεται στις σκέψεις 58 έως 61 της παρούσας απόφασης.
- 86 Επομένως, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει το EUSC, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 132 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι, παρά τη συμβατική φύση των σχέσεων μεταξύ του EUSC και της ΚΕ, ήταν αρμόδιο, βάσει των άρθρων 263 και 268 ΣΛΕΕ, να εκδικάσει τη διαφορά αυτή.
- 87 Τέταρτον, λαμβανομένων υπόψη των εκτιμήσεων που περιλαμβάνονται στις σκέψεις 65 έως 86 της παρούσας απόφασης, πρέπει επίσης να απορριφθεί ως αβάσιμη η επιχειρηματολογία την οποία προέβαλε το EUSC στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως και η οποία στηρίζεται σε παραβίαση της αρχής της δοτής αρμοδιότητας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 5 ΣΕΕ καθώς και σε μη δέσμευση πόρων του προϋπολογισμού της Ένωσης.
- 88 Πέμπτον, όσον αφορά την επιχειρηματολογία που προέβαλε το EUSC στο πλαίσιο του δεύτερου και του τρίτου σκέλους του πρώτου λόγου αναιρέσεως, καθώς και του δεύτερου λόγου αναιρέσεως, και η οποία στηρίζεται σε παραβίαση από το Γενικό Δικαστήριο της αρχής της ίσης μεταχείρισης, επισημαίνεται, καταρχάς, ότι η αιτίαση ότι το Γενικό Δικαστήριο κακώς έκρινε εαυτό αρμόδιο αποκλειστικώς βάσει της αρχής αυτής απορρέει από εσφαλμένη ερμηνεία της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.
- 89 Πράγματι, μολονότι το Γενικό Δικαστήριο μνημόνευσε βεβαίως την εν λόγω αρχή στο πλαίσιο της αιτιολογίας που παρέθεσε, εντούτοις, όπως αναμφιβόλως προκύπτει, μεταξύ άλλων, από τις σκέψεις 99, 103 και 120 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η βάση επί της οποίας στηρίχθηκε το Γενικό Δικαστήριο για να κρίνει εαυτό αρμόδιο να επιληφθεί της προσφυγής-αγωγής της ΚΕ ήταν τα άρθρα 263 και 268 ΣΛΕΕ.
- 90 Εν συνεχεία, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, η αρχή της ίσης μεταχείρισης επιβάλλει να μην αντιμετωπίζονται κατά διαφορετικό τρόπο συγκρίσιμες καταστάσεις ούτε κατά τον ίδιο τρόπο διαφορετικές καταστάσεις, εκτός εάν η αντιμετώπιση αυτή δικαιολογείται αντικειμενικώς (απόφαση της 3ης Δεκεμβρίου 2019, Τσεχική Δημοκρατία κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-482/17, EU:C:2019:1035, σκέψη 164).
- 91 Ως εκ τούτου, το EUSC δεν μπορεί να υποστηρίζει ούτε ότι η αρχή αυτή εφαρμόζεται μόνο σε πανομοιότυπες καταστάσεις.
- 92 Τέλος, όσον αφορά τη σύγκριση μεταξύ, αφενός, της κατάστασης των συμβασιούχων υπαλλήλων του EUSC, όπως η ΚΕ, και, αφετέρου, της κατάστασης των εμπειρογνομόνων, μονίμων υπαλλήλων και μελών του λοιπού προσωπικού που είναι αποσπασμένοι από τα κράτη μέλη ή την Ένωση, επισημαίνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, στις σκέψεις 95 έως 98 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι η υπό κρίση διαφορά ομοιάζει με τις διαφορές μεταξύ θεσμικού ή άλλου οργάνου ή οργανισμού της Ένωσης που δεν υπάγονται στην ΚΕΠΠΑ και των μονίμων υπαλλήλων ή των μελών του λοιπού προσωπικού τους, και ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η εξαίρεση από την αρμοδιότητα του δικαστή της Ένωσης που προβλέπεται στο άρθρο 24, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, τελευταία περίοδος, ΣΕΕ και στο άρθρο 275, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, η οποία πρέπει να ερμηνεύεται στενά, εκτείνεται μέχρι του σημείου αποκλεισμού της αρμοδιότητας του δικαστή της Ένωσης να ελέγχει τη νομιμότητα πράξεων όπως οι επίμαχες στην υπό κρίση υπόθεση.

- 93 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, όπως προκύπτει από την εκτίμηση που περιλαμβάνεται στις σκέψεις 71, 72, 74 έως 77 και 86 της παρούσας απόφασης, οι καταστάσεις αυτές είναι απολύτως συγκρίσιμες.
- 94 Επιπλέον, επίσης ορθώς έκρινε το Γενικό Δικαστήριο, στις σκέψεις 102 και 103 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, ότι, μολονότι ο αρχικός σύνδεσμος μεταξύ του EUSC και της ΔΕ, η οποία είναι διεθνής διακυβερνητικός οργανισμός, είχε ως συνέπεια, κατά το παρελθόν, την αδυναμία εξομοίωσης της κατάστασης του προσωπικού του EUSC με εκείνη των υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τούτο δεν ισχύει πλέον μετά την έναρξη ισχύος, την 1η Δεκεμβρίου 2009, της Συνθήκης της Λισσαβώνας, δεδομένου ότι, από την ημερομηνία αυτή, οι διαφορές μεταξύ του EUSC και του προσωπικού του παραπέμπουν σε καταστάσεις συγκρίσιμες με τις διαφορές μεταξύ των υπαλλήλων της Ένωσης και του εργοδότη τους.
- 95 Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο δεν παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχείρισης καθόσον έκρινε εαυτό αρμόδιο να ελέγξει τη νομιμότητα πράξεων διαχείρισης προσωπικού, όπως οι επίδικες αποφάσεις.
- 96 Έκτον και τελευταίο, όσον αφορά τη φερόμενη έλλειψη αιτιολογίας της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, η οποία προβλήθηκε στο πλαίσιο του δεύτερου λόγου αναιρέσεως, αρκεί να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, η υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει το Γενικό Δικαστήριο δεν του επιβάλλει να παραθέτει σκεπτικό το οποίο να ακολουθεί αναλυτικά και έναν προς έναν όλους τους λόγους που προβάλλουν οι διάδικοι, η δε αιτιολογία του Γενικού Δικαστηρίου μπορεί, επομένως, να συνάγεται εμμέσως, υπό την προϋπόθεση ότι παρέχει τη δυνατότητα στους μεν ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους για τους οποίους το Γενικό Δικαστήριο δεν δέχτηκε τα επιχειρήματά τους, στο δε Δικαστήριο να διαθέτει επαρκή στοιχεία ώστε να ασκήσει τον έλεγχο του (απόφαση της 9ης Μαρτίου 2017, Ελληνικός Χρυσός κατά Επιτροπής, C-100/16 P, EU:C:2017:194, σκέψη 32).
- 97 Εν προκειμένω, η αιτιολογία που παρατίθεται στις σκέψεις 80 έως 114, 119 έως 123 και 125 έως 131 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης παρέχει τη δυνατότητα στο μεν EUSC να κατανοήσει τους λόγους για τους οποίους το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε την επιχειρηματολογία του που αντλείται τόσο από την αναρμοδιότητα του τελευταίου να επιληφθεί της προσφυγής όσο και από το απαράδεκτο της προσφυγής αυτής, στο δε Δικαστήριο να ασκήσει τον έλεγχο του.
- 98 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, ο πρώτος και ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 99 Το EUSC προσάπτει στο Γενικό Δικαστήριο ότι παραμόρφωσε τα πραγματικά περιστατικά, καθόσον έκρινε ότι η χρήση του συγκεκριμένου ερωτηματολογίου πολλαπλών επιλογών στο πλαίσιο διοικητικής έρευνας αποτελούσε προδήλως ακατάλληλη μέθοδο για την απόδειξη του υποστατού των πραγματικών περιστατικών και την αξιολόγηση της συμπεριφοράς της ΚΕ, ενώ η διενέργεια προσωπικών συνεντεύξεων θα μπορούσε να έχει αποτελέσει καταλληλότερο μέσο προς τούτο. Συγκεκριμένα, τα πρόσωπα που συμπλήρωσαν το επίμαχο ερωτηματολόγιο είχαν ήδη ακουστεί, μεταξύ Ιανουαρίου και Φεβρουαρίου 2013, κατά τη διάρκεια άλλης έρευνας σχετικής με την ευπρέπεια και τις ανθρώπινες σχέσεις εντός του EUSC. Επιπλέον, κατά την ίδια τη διοικητική έρευνα έλαβαν χώρα και προσωπικών συνεντεύξεων.
- 100 Το Γενικό Δικαστήριο παραμόρφωσε επίσης τα πραγματικά περιστατικά κρίνοντας ότι οι αποφάσεις στηρίζονταν απλώς και μόνο σε κατηγορίες περί γενικών τύπων συμπεριφορών, χωρίς να έχει προσδιοριστεί η ύπαρξη συγκεκριμένου γεγονότος ή συγκεκριμένης συμπεριφοράς δυνάμενων να

χαρακτηρισθούν ως «παρενόχληση». Συγκεκριμένα, στην αναφορά για την έρευνα της 2ας Ιουλίου 2013 επισυνάφθηκαν γραπτές και λεπτομερείς μαρτυρίες. Ωστόσο, οι μαρτυρίες αυτές δεν συνεκτιμήθηκαν από το Γενικό Δικαστήριο, με αποτέλεσμα να μη ληφθούν υπόψη όλα τα έγγραφα στα οποία στηρίχθηκε ο αναπληρωτής διευθυντής του EUSC για να καταλήξει στα συμπεράσματά του.

101 Το Συμβούλιο στηρίζει την επιχειρηματολογία του EUSC.

102 Η ΚF αντικρούει την επιχειρηματολογία του EUSC.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

103 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, από το άρθρο 256, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ και το άρθρο 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο είναι το μόνο αρμόδιο, αφενός, για τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών, εκτός αν η ανακρίβεια του περιεχομένου των διαπιστώσεων του προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας που του έχουν υποβληθεί, και, αφετέρου, για την εκτίμηση αυτών των πραγματικών περιστατικών (απόφαση της 8ης Μαρτίου 2016, Ελλάδα κατά Επιτροπής, C-431/14 P, EU:C:2016:145, σκέψη 30 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

104 Συνεπώς, υπό την επιφύλαξη της περίπτωσης παραμόρφωσης των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίστηκαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών δεν συνιστά νομικό ζήτημα υποκείμενο, ως εκ της φύσεώς του, στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου (απόφαση της 8ης Μαρτίου 2016, Ελλάδα κατά Επιτροπής, C-431/14 P, EU:C:2016:145, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

105 Οσάκις ο αναιρεσείων προβάλλει παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου, οφείλει, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 256 ΣΛΕΕ, του άρθρου 58, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του άρθρου 168, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του Κανονισμού Διαδικασίας, να εκθέτει επακριβώς τα στοιχεία τα οποία διατείνεται ότι παραμόρφωσε το Γενικό Δικαστήριο και να καταδεικνύει τα σφάλματα αναλύσεως στα οποία υπέπεσε, κατά την εκτίμησή του, το Γενικό Δικαστήριο και τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα την εκ μέρους του παραμόρφωση αυτή. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, εξάλλου, η παραμόρφωση πρέπει να προκύπτει προδήλως από τα στοιχεία της δικογραφίας, χωρίς να απαιτείται εκ νέου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών και των αποδεικτικών στοιχείων (απόφαση της 8ης Μαρτίου 2016, Ελλάδα κατά Επιτροπής, C-431/14 P, EU:C:2016:145, σκέψη 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

106 Εν προκειμένω, υπενθυμίζεται ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει το EUSC, η αναφορά για την έρευνα της 2ας Ιουλίου 2013 δεν περιλαμβάνει κανένα παράρτημα που να τεκμηριώνει τις απαντήσεις των προσώπων των οποίων ζητήθηκε η γνώμη ούτε άλλα αποδεικτικά στοιχεία, καθώς οι απαντήσεις και τα στοιχεία αυτά επισυνάφθηκαν μόνο στην αναφορά που υποβλήθηκε στο πειθαρχικό συμβούλιο στις 25 Οκτωβρίου 2013.

107 Όσον αφορά το περιεχόμενο της εν λόγω αναφοράς για την έρευνα, από την εν λόγω αναφορά προκύπτει ρητώς και απερίφραστα, κατ' αρχάς, ότι το αποτέλεσμα των ακροάσεων που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ Ιανουαρίου και Φεβρουαρίου 2013 συνέβαλε μεν στην κίνηση της διοικητικής έρευνας, πλην όμως οι ακροάσεις αυτές δεν αποτελούσαν μέρος της έρευνας αυτής, εν συνεχεία, ότι η εν λόγω αναφορά για την έρευνα στηριζόταν αποκλειστικά στις έγγραφες και υπογεγραμμένες μαρτυρίες των προσώπων που ερωτήθηκαν μέσω ερωτηματολογίου πολλαπλών επιλογών και, τέλος, ότι τα πορίσματα της ίδιας αυτής αναφοράς για την έρευνα βασίζονταν αποκλειστικά σε εκτιμήσεις σχετικές με γενικούς τύπους συμπεριφορών καταλογιζόμενων στην ΚF

στο εν λόγω ερωτηματολόγιο, χωρίς να μνημονεύονται συγκεκριμένα στοιχεία που να προέκυψαν από τις απαντήσεις των υπαλλήλων στις δυο ερωτήσεις ανοιχτού τύπου του επίμαχου ερωτηματολογίου, όπως διαπίστωσε το Γενικό Δικαστήριο στη σκέψη 204 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης.

- 108 Επιπλέον, από τις σκέψεις 200 έως 206 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης προκύπτει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν αγνόησε, όπως υπαινίσσεται το EUSC, τις λεπτομερείς απαντήσεις που έδωσαν τα πρόσωπα των οποίων ζητήθηκε η γνώμη, αλλά επισήμανε τις πλημμέλειες της διοικητικής έρευνας, διαπιστώνοντας, συγκεκριμένα, ότι το ερωτηματολόγιο πολλαπλών επιλογών ήταν ακατάλληλο, με συνέπεια να επηρεαστεί κατ' ανάγκην και το περιεχόμενο των απαντήσεων των προσώπων των οποίων ζητήθηκε η γνώμη στις ερωτήσεις ανοιχτού τύπου του ερωτηματολογίου αυτού.
- 109 Κατά συνέπεια, δεδομένου ότι δεν προκύπτει προδήλως παραμόρφωση από τα στοιχεία της δικογραφίας, ο τρίτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 110 Το EUSC υποστηρίζει, καταρχάς, ότι το δικαίωμα του προσώπου σε βάρος του οποίου έχει κινηθεί διοικητική έρευνα για ηθική παρενόχληση να υποβάλει τις παρατηρήσεις του πριν από την περάτωση της έρευνας αυτής μπορεί να περιοριστεί προκειμένου να προστατευθούν τα συμφέροντα εμπλεκόμενων τρίτων, ιδίως για να αποφευχθούν αντίποινα. Εν προκειμένω, ο περιορισμός του δικαιώματος αυτού ήταν αναγκαίος, λαμβανομένου ιδίως υπόψη του μεγάλου αριθμού καταγγελιών και του μικρού μεγέθους του EUSC. Εν πάση περιπτώσει, οι προηγηθείσες προσωπικές συνεντεύξεις, ιδίως οι διεξαχθείσες στο πλαίσιο των ετήσιων αξιολογήσεων και επ' ευκαιρία των οποίων η ΚF μπόρεσε να υποβάλει τις παρατηρήσεις της, πρέπει να θεωρηθούν επαρκείς για τη διασφάλιση του δικαιώματος ακρόασης της ενδιαφερομένης.
- 111 Περαιτέρω, ούτε από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης του EUSC ούτε από τη νομολογία προκύπτει ότι πρέπει να τηρείται συγκεκριμένη προθεσμία μεταξύ, αφενός, της πρόσκλησης σε προσωπική συνέντευξη που πρέπει να διεξαχθεί πριν από την κίνηση πειθαρχικής διαδικασίας και, αφετέρου, της διεξαγωγής της συνέντευξης αυτής. Εν πάση περιπτώσει, η προθεσμία που τάχθηκε στην ΚF ώστε να προετοιμαστεί για την εν λόγω συνέντευξη έπρεπε να εκτιμηθεί υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας, λαμβανομένων υπόψη, μεταξύ άλλων, της σοβαρότητας των προσαπτόμενων στην ενδιαφερόμενη πραγματικών περιστατικών και του επείγοντος χαρακτήρα της υπόθεσης λόγω της σοβαρότητας αυτής. Εκτός αυτού, η απόφαση περί κίνησης πειθαρχικής διαδικασίας δεν συνιστά βλαπτική πράξη.
- 112 Τέλος, κατά το EUSC, λόγω του ευρέος περιθωρίου εκτίμησης που διέθετε, ο διευθυντής του μπορούσε κατά νόμον να κρίνει, κατά τη στάθμιση των εμπλεκόμενων συμφερόντων, ότι τα δικαιώματα και τα συμφέροντα των προσώπων που υπέβαλαν τις καταγγελίες για παρενόχληση υπερισχύουν έναντι του δικαιώματος της ΚF να αποκτήσει πρόσβαση στα έγγραφα του φακέλου πριν από την έκδοση της απόφασης περί κίνησης πειθαρχικής διαδικασίας, δεδομένου ότι ο κίνδυνος αντιποίνων έναντι των προσώπων αυτών ήταν πολύ υψηλός και ότι εξακολούθησε να υφίσταται ακόμη και μετά το πέρας της διενεργηθείσας διοικητικής έρευνας.
- 113 Το Συμβούλιο στηρίζει την επιχειρηματολογία του EUSC.
- 114 Η ΚF αντικρούει την επιχειρηματολογία του EUSC.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

- 115 Το άρθρο 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο επιγράφεται «Δικαίωμα χρηστής διοίκησης», προβλέπει στην παράγραφο 1 ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην αμερόληπτη, δίκαιη και εντός ευλόγου προθεσμίας εξέταση των υποθέσεών του από τα θεσμικά και λοιπά όργανα της Ένωσης.
- 116 Το άρθρο 41, παράγραφος 2, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων ορίζει ότι το δικαίωμα χρηστής διοίκησης περιλαμβάνει ιδίως το δικαίωμα κάθε προσώπου σε προηγούμενη ακρόαση πριν από την εις βάρος του λήψη ατομικού μέτρου που το επηρεάζει δυσμενώς, εν συνεχεία, το δικαίωμα κάθε προσώπου να έχει πρόσβαση στον φάκελό του τηρουμένων των νομίμων συμφερόντων της εμπιστευτικότητας και του επαγγελματικού και επιχειρηματικού απορρήτου, καθώς και, τέλος, την υποχρέωση της Διοικήσεως να αιτιολογεί τις αποφάσεις της.
- 117 Ειδικότερα, το δικαίωμα ακρόασεως εγγυάται σε όλους τη δυνατότητα να καθιστούν γνωστή, λυσιτελώς και ουσιαστικώς, την άποψή τους κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας και πριν από την έκδοση οποιασδήποτε αποφάσεως που θα μπορούσε να επηρεάσει δυσμενώς τα συμφέροντά τους (απόφαση της 4ης Απριλίου 2019, ΟΖ κατά ΕΤΕπ, C-558/17 P, EU:C:2019:289, σκέψη 53).
- 118 Συναφώς, από το άρθρο 1, παράγραφος 1, του παραρτήματος ΙΧ του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης του EUSC προκύπτει ότι, σε κάθε περίπτωση, δεν μπορούν κατά την περάτωση της εσωτερικής έρευνας να συντάσσονται πορίσματα αναφερόμενα ονομαστικά σε υπάλληλο χωρίς να έχει δοθεί η δυνατότητα στον εν λόγω υπάλληλο να διατυπώσει παρατηρήσεις για τα γεγονότα που τον αφορούν.
- 119 Επιπλέον, δυνάμει του άρθρου 2 του εν λόγω παραρτήματος ΙΧ, μόνον αφού κοινοποιηθούν στον ενδιαφερόμενο υπάλληλο όλα τα στοιχεία του φακέλου και αφού του παρασχεθεί η δυνατότητα να ακουστεί, μπορεί ο διευθυντής του EUSC, βάσει της αναφοράς που συντάχθηκε για την έρευνα, να αποφασίσει, μεταξύ άλλων, την ενδεχόμενη κίνηση πειθαρχικής διαδικασίας.
- 120 Εν προκειμένω, έπεται ότι ο αναπληρωτής διευθυντής του EUSC, πριν διαβιβάσει τις προτάσεις του στον διευθυντή του, και, εν πάση περιπτώσει, ο διευθυντής αυτός, πριν λάβει απόφαση επηρεάζουσα δυσμενώς την ΚΕ, ήταν υποχρεωμένοι να σεβαστούν το δικαίωμα ακρόασής της (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 4ης Απριλίου 2019, ΟΖ κατά ΕΤΕπ, C-558/17 P, EU:C:2019:289, σκέψη 56).
- 121 Ειδικότερα, η ΚΕ είχε δικαίωμα, προκειμένου να μπορέσει να διατυπώσει λυσιτελώς τις παρατηρήσεις της, να της γνωστοποιηθεί τουλάχιστον μια σύνοψη των δηλώσεων των διαφόρων προσώπων των οποίων ζητήθηκε η γνώμη, στο μέτρο κατά το οποίο ο αναπληρωτής διευθυντής του EUSC χρησιμοποίησε στην αναφορά για την έρευνα τις δηλώσεις αυτές προκειμένου να διατυπώσει προς τον διευθυντή του EUSC προτάσεις, βάσει των οποίων ο τελευταίος αποφάσισε να κινήσει πειθαρχική διαδικασία κατά της ΚΕ, η δε γνωστοποίηση της σύνοψης αυτής έπρεπε να πραγματοποιηθεί τηρουμένων, εφόσον συνέτρεχε περίπτωση, των νομίμων συμφερόντων εμπιστευτικότητας (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 4ης Απριλίου 2019, ΟΖ κατά ΕΤΕπ, C-558/17 P, EU:C:2019:289, σκέψη 57).
- 122 Εκτός αυτού, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι, όταν η διάρκεια της διαδικασίας δεν καθορίζεται από διάταξη του δικαίου της Ένωσης, ο «εύλογος» χαρακτήρας της προθεσμίας που τήρησε ένα θεσμικό ή άλλο όργανο ή οργανισμός της Ένωσης για την έκδοση της επίμαχης πράξεως πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με το σύνολο των περιστάσεων που χαρακτηρίζουν κάθε υπόθεση και, ειδικότερα, με τα συμφέροντα του διαδίκου που διακυβεύονται στη δίκη, την περιπλοκότητα της υπόθεσης, καθώς και τη συμπεριφορά των διαδίκων (πρβλ. απόφαση της 28ης Φεβρουαρίου 2013, Επανεξέταση Arango Jaramillo κ.λπ. κατά ΕΤΕπ, C-334/12 RX-II, EU:C:2013:134, σκέψη 28).

- 123 Κατά συνέπεια, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 154, 156 και 158 των προτάσεών του, το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στις σκέψεις 216 και 219 έως 223 της αναιρεσιβαλλόμενης απόφασης, κατ' αρχάς, ότι εναπέκειτο στον αναπληρωτή διευθυντή του EUSC και στον διευθυντή του να παράσχουν στην ΚΕ προσηκούσα δυνατότητα ακρόασης πριν από την έκδοση τόσο της αναφοράς για την έρευνα όσο και της απόφασης περί κίνησης πειθαρχικής διαδικασίας εις βάρος της, στη συνέχεια, ότι αυτοί όφειλαν για τον σκοπό αυτό να γνωστοποιήσουν στην ενδιαφερόμενη τα πραγματικά περιστατικά που την αφορούσαν καθώς και να της τάξουν εύλογη προθεσμία ώστε να προετοιμάσει τις παρατηρήσεις της και, τέλος, ότι η γνωστοποίηση αυτή έπρεπε να πραγματοποιηθεί τουλάχιστον μέσω σύνοψης των δηλώσεων των διαφόρων προσώπων των οποίων ζητήθηκε η γνώμη, σύνοψης η οποίας έπρεπε να καταρτιστεί τηρουμένων, εφόσον συνέτρεχε περίπτωση, των νομίμων συμφερόντων εμπιστευτικότητας των μαρτύρων αυτών.
- 124 Επιπλέον, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 104 της παρούσας απόφασης, υπό την επιφύλαξη της περίπτωσης παραμόρφωσης των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίστηκαν ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών δεν συνιστά νομικό ζήτημα υποκείμενο, ως εκ της φύσεώς του, στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου. Δεδομένου όμως ότι το EUSC ουδόλως προβάλλει παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων, τα αιτήματά του πρέπει να απορριφθούν ως απαράδεκτα, στο μέτρο που απαιτούν από το Δικαστήριο να προβεί σε νέα εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών σχετικά με τη στάθμιση των εμπλεκόμενων συμφερόντων και τον εύλογο χαρακτήρα της προθεσμίας που τάχθηκε στην ΚΕ ώστε να προετοιμαστεί για τη συνέντευξή της με τον διευθυντή του EUSC.
- 125 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω σκέψεων, ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.
- 126 Βάσει όλων των ανωτέρω σκέψεων, η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 127 Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αίτηση αναιρέσεως απορρίπτεται ως αβάσιμη, το Δικαστήριο αποφαινεται επί των δικαστικών εξόδων.
- 128 Κατά το άρθρο 138, παράγραφος 1, του ως άνω Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 184, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου.
- 129 Κατά το άρθρο 184, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας, όταν η αναίρεση δεν ασκήθηκε από παρεμβαίνοντα πρωτοδίκως, αυτός μπορεί να καταδικαστεί στα έξοδα της αναιρετικής δίκης μόνον αν έλαβε μέρος στην ενώπιον του Δικαστηρίου έγγραφη ή προφορική διαδικασία. Όταν ο εν λόγω διάδικος μετέχει στη δίκη, το Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι αυτός φέρει τα δικαστικά του έξοδα.
- 130 Δεδομένου ότι το EUSC ηττήθηκε και η ΚΕ ζήτησε την καταδίκη του στα δικαστικά έξοδα, το EUSC πρέπει να φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων του, και τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η ΚΕ.
- 131 Δεδομένου ότι το Συμβούλιο μετέσχε στην ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία, αποφασίζεται ότι, υπό τις περιστάσεις της υπό κρίση υπόθεσης, θα φέρει τα δικαστικά του έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.
- 2) Το Δορυφορικό Κέντρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUSC) φέρει, πέραν των δικαστικών εξόδων του, τα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η ΚΕ.

3) Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης φέρει τα δικαστικά έξοδά του.

(υπογραφές)